

نجات ارتش از پرتگاه انحلال

انحلال ارتش از بحث برانگیزترین و پر چالش‌ترین موضوعات چند ماه اول پیروزی نظام بود.

انحلال ارتش از بحث برانگیزترین و پر چالش‌ترین موضوعات چند ماه اول پیروزی نظام بود. رده‌هایی از حزب توده، چریک‌های فدایی خلق ایران، سازمان مجاهدین انقلاب اسلام و جبهه دمکراتیک ملی ایران با برگزاری میتینگ‌ها و تظاهرات‌های متعدد بر طبل انحلال ارتش و تشکیل ارتش خلقی کوبیدند و برخی انقلابیون ساده‌ضد رژیم نیز بی‌آن که بدانند، با آنان همراه شدند اما رهبر فرزانه انقلاب اسلامی و دولت موقت بر پاکسازی و حفظ ارتش تأکید کردند و در نهایت نیز به فرمان امام خمینی خواسته هر دو گروه موافق انحلال ارتش، ابتر ماند.

به گزارش ایسنا، ۲۹ فروردین چهل و چهارمین سالروز نامگذاری روز ارتش و نیروی زمینی از سوی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۵۸ است.

همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ زمزمه‌های بسیاری از گوشه و کنار بلند شد که «ارتش به ارث مانده از رژیم پهلوی به درد نمی‌خورد و به خاطر طاغوتی بودن، باید منحلش کرد و به جایش یک ارتش مدرن با سازمان جدید، جایگزینش کرد.»

در بین همه صداها موافق انحلال، صدای دو گروهک تروریستی چریک‌های فدایی خلق ایران - سچفا - و سازمان مجاهدین خلق ایران - منافقین - از همه بلندتر بود. این دو سازمان انقلابی دو آتشه که در روزهای ابتدایی پیروزی انقلاب هنوز نقاب از صورت برداشته بودند و البته چند ماه بعد مشخص شد که یکی وابسته به بلوک شرق است و آن دیگری وابسته به بلوک غرب. آنها در موضع‌گیری‌های رسمی انحلال ارتش مورد تأکید قرار دادند و خواستار جایگزین شدن ارتش بی‌طبقه توحیدی به جای ارتش کلاسیک به جا مانده از دوره پهلوی شدند.

چریک‌های فدایی خلق همان گروهکی است که در تاریخ ۲۵ بهمن ۱۳۵۷ یعنی صبح سومین روز فجر انقلاب، غائله تسخیر سفارت آمریکا در تهران را به وجود آورد. این گروهک تروریستی یک ماه بعد در اسفند ماه، برای به کرسی نشاندن خواسته خود یک بار دیگه از ناپسامانی‌ها و هرج و مرج‌های روزهای اول پیروزی انقلاب استفاده کرد و با سازماندهی نیروهایش در تهران، میتینگ اعتراضی پر سر و صدایی راه انداختند.

اعضای این گروهک در پایان تجمع اعتراضی شان در قطعنامه‌ای نوشتند: «ارتش و دستگاه‌های عریض و طویل اداری که ستون‌های رژیم وابسته به امپریالیسم به شمار می‌روند، باید هرچه زودتر منحل شوند و ارتش نوین خلق و ارگان‌های اداری نوین که

پاسخ‌گویی به مطالبات مردم هستند، به وجود آیند.»
احترام نظامی جمعی از کادر ارتش پهلوی در مدرسه علوی تهران-۱۳۵۷
شکاف عقیده

این گروهک مارکسیستی که رفته رفته اختلاف دیدگاهش با نظام جدید سیاسی کشورمان مورد توجه عموم مردم قرار گرفت، با هدف نزدیک کردن خود به برخی چهره‌های حکومت و استفاده از فرصت‌ها برای سوار شدن بر موج ناپسامانی‌ها و به زمین زدن جمهوری اسلامی، شعارهای عامه‌پسند داد.

این گروهک درخواست انحلال ارتش را با سوءاستفاده از اظهارات و مواضع ضد طاغوتی امام امت در زمان حیات رژیم پهلوی دنبال کرد در حالی که نظر ایشان درباره ارتش بعد از استقرار نظام جمهوری اسلامی به کلی تغییر کرد.

امام خمینی در واکنش به بازی خوردگان انقلابی در موضع‌گیری صریح و بی‌پرده در مخالفت با انحلال ارتش، متذکر شدند: «... بارها سیاسیون ایران مرا از ارتش بیم داده‌اند ولی آنان اشتباه می‌کنند، برای آنان جو کاذب به وجود آورده‌اند.»

ایشان بعد از بیعت ارتش با نظام تازه تاسیس ایران در مواضعی کاملاً متفاوت از دوران رژیم پهلوی خاطرنشان کردند: «الان این ارتش، ارتش اسلام است و ارتش اسلام احترام دارد و کسی حق ندارد این احترام را از آنها سلب بکند. ایران ارتش لازم دارد. اسلام ارتش [می‌خواهد]، لکن یک ارتش اسلامی. ارتش اسلام، ارتش هدایت است. سردارهای صدر اسلام اساتید اخلاق بودند، کسانی بودند که مردم را در همان حالی هم که جنگ می‌کردند، هدایت می‌کردند، با اسم خدا شروع می‌کردند، دستور بود که تا آنها، تا آن مقابل‌های ما شروع نکنند، شما بایستید؛ شروع هم اینطور نبود که همان‌طور که آنها می‌خواستند اینها را مغلوب کنند و یک غنیمتی به دست بیاورند و یک کشوری را بگیرند اینها هم اینطور باشند. خیر، اینها می‌خواستند قلوب را به دست بیاورند. ارتش اسلام هر جا رفته است و سردارهای اسلام هر جا پا گذاشتند، همان جایی که پا گذاشتند اول مسجد درست کردند. وقتی به قاهره رسیدند اول خط کشیدند برای مسجد و همه جا اینطور بود؛ مسجد مطرح بود، معبد مطرح بود و ارتش اسلام برای آباد کردن مساجد و محرابها کوشش می‌کردند. در ارتش بروید ببینید که اسلامی هست؛ همه‌شان توجه به اسلام دارند؛ نماز می‌خوانند؛ روزه می‌گیرند ماه رمضان. و هکذا در مسجد بروید می‌بینید که همه چیز درست است. در ارتش بروید می‌بینید که مثل این است که توی مسجد رفته‌اید، ارتش باید بفهمد این را که با قدرت نمایی نمی‌شود تا آخر یک مملکتی را اداره کرد، با تفاهم می‌شود. وقتی مردم فهمیدند که ارتش مال خودشان است و در منافع خودشان دارد قدم برمی‌دارد، آن وقت گل می‌ریزند سرشان. چنانچه دیدید ریختند.»

امام خمینی (ره) بیست و ششم فروردین ۱۳۵۸ در پیامی ۲۹ فروردین را به نام روز ارتش نامگذاری کردند. ایشان در این پیام تأکید کردند: «روز چهارشنبه ۲۹ فروردین روز ارتش اعلام می شود. ارتش محترم در این روز در شهرستان های بزرگ با ساز و برگ به رژه پردازند و پشتیبانی خود را از جمهوری اسلامی و ملت بزرگ ایران و حضور خود را برای فداکاری در راه استقلال و حفظ مرزهای کشور اعلام نمایند. ملت ایران هم موظفند از ارتش اسلامی استقبال کنند و احترام برادرانه از آنان نمایند. اکنون ارتش در خدمت ملت و اسلام است و ارتش اسلامی است، و ملت شریف لازم است آن را به این سمت رسماً بشناسند و پشتیبانی خود را از آن اعلام نمایند. اکنون مخالفت با ارتش اسلامی که حافظ استقلال و نگهبان مرزهای آن است جایز نیست. ما و شما و ارتش، برادرانه باید برای حفظ و امنیت کشورمان کوشش کنیم و به شرارت اشرار و اختلال مفسدین خاتمه دهیم.

افراد ارتش موظفند در داخل ارتش حفظ نظم و سلسله مراتب و ضوابط را بکنند. توجه نمودن به این مسائل موجب ضعف ارتش اسلامی می شود و نظام را از هم می پاشد. سربازان و درجه داران و افسران موظفند سلسله مراتب را حفظ و مراعات کنند؛ چنانچه رؤسای فوق موظفند با ارتش به طور محبت و برادری رفتار نمایند و از دیکتاتوری که در رژیم طاغوت بود اجتناب نمایند. ارتش اسلامی باید با حفظ سلسله مراتب و نظام صحیح اسلامی و اطاعت کامل زبردست از مافوق و رعایت کامل مافوق از زبردست، اداره شود. تخلف از این امر ضد انقلاب است و مورد مؤاخذه خواهد بود. افراد خارج از ارتش حق ندارند در امر ارتش دخالت کنند و ارتشی را در داخل ارتش یا خارج، بدون مجوز دستگیر کنند. اگر شکایتی دارند یا اطلاع از مجرمیت کسی دارند، روی موازین شرعی و قانونی رسیدگی خواهد شد. دخالت بی جا در داخل ارتش موجب ضعف آنان می شود و مخالف انقلاب

اسلامه، است.»
دیدار جمعی از کادر ارتش با بنیانگذاری جمهوری اسلامی
تکرار درخواست اول

۱۵۰ نفر از استادان دانشگاه و دانشجویان جامعه اسلامی دانشگاهیان کشور چهار روز بعد از انتصاب سرلشگر محمدولی قری به ریاست ستاد کل ارتش جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۲۷ بهمن ۱۳۵۷ با حضور در مدرسه علوی، محل اسکان موقت امام امت به طرح شبهات و ابهامات متعددی درباره ارتش به جا مانده از رژیم طاغوت پرداختند. نماینده دانشگاهیان در ابتدای سخنش خطاب به امام گفت: «... این ارتش همه می دانیم طوری ساخته شده بود که نظام شاهنشاهی را حفظ بکند، نه برای دفاع از مردم. ...»

امام در میان سخنان او ناگهان لب به سخن گشودند و بیان کردند: «قبل از اینکه شما بفرمایید، این هم حل شد. همین امروز آقای قری را من فرستادم آمد اینجا. آقای یزدی هم آمد اینجا که او از دولت باشد، او هم که رییس [ستاد]، بنا بر این شد که در همین هفته این طبقه اول [ارتش] را، از سرلشکر به بالا را بپردازند دور. این پایینی ها بیایند مشغول کار بشوند. اگر بگویند که ما ارتش نمی خواهیم - که هم چه چیزی نمی گویند - ما ارتش می خواهیم، ما ژاندارمری می خواهیم، ارتش می خواهیم، شهربانی می خواهیم؛ همه اینها را می خواهیم. ما باید این طبقه اول، امرا و - نمی دانم - اینهایی که با فساد آمده اند روی کار و خودشان هم اکثراً - البته همه نه، اما اکثراً - فاسدند، اینها را درجات شان را کنار بگذاریم، بازنشسته شان بکنیم و بعد بیاییم سراغ این پایینی ها، پایینی ها را یک سر و صورتی بدهیم. تا بعد برویم سراغ افراد بیینیم افراد چطوریند. این الحمدلله حل شد.» نماینده دانشگاهیان ادامه داد: «حاج آقا مسئله خیلی مهم در ارتش این است که ارتش با سیستم کنونی که وجود دارد، یعنی آن روابط و ضوابطی که بین افراد مختلف هست، دیگر هیچ جنبه اسلامی ندارد و نمی تواند برقرار بماند.»

امام در واکنش به ابهام نماینده دانشگاهیان گفتند: «الان نمی شود، آقا ما بگوییم که ارتش برود ... ما (باید) این ارتش را به یک صورت نگاهش داریم. آن طبقه اول را بیرون کنیم. طبقات اول، از سرلشکر به بالا بیرون بروند؛ و بعد این طبقات پایین را یک سازمانی به آنها بدهند. بعد برویم سراغ افراد بیینیم اگر یک فرد غیرصالح است کنار بزنیم، فرد صالح جایش بگذاریم. این مسئله ای نیست که حلش بزودی [باشد]، مثلاً همین امشب مثلاً شاه رفته، فردا همه کارهای ما درست بشود! همه کارها را خراب کرده اند و رفتند. حالا شما باید این خرابی ها را آبادش کنید.»

نماینده دانشگاهیان با تکرار مواضع قشر متدین هم نوا با مواضع گروهک های تروریستی گفت: «نظرتان در مورد اینکه ما یک ارتشی ملی را سازمان بدهیم چیست؟ به جای اینکه این ارتش را بیاییم زحمت بکشیم باز بودجه برایش بگذاریم؟»

امام جواب دادند: «این تدریج می خواهد؛ عرض می کنم تدریج می خواهد آقا. این نمی شود الان ما بگوییم ارتشی که نظام دیده و نظم دیده کنار برود، ارتشی بی نظام می خواهیم! نمی شود این، باید به تدریج بشود. باید [نیروی مردمی] درست، نظام پیدا بکند بعد تبدیل بشود، آن ارتش به این ارتش. اما همین طوری نمی شود این کار را کرد.»

نماینده دانشگاهیان که در این لحظه تند شده با خطاب به امام امت، گفت: «حاج آقا نظام بر مبنای ترس...». امام بار دیگر در میان صحبت های او گفتند: «آقا! من خواهش می کنم از شماها که آن تندى جوانی تان را یک قدری کنار بگذارید ... من خودم هم جوان بودم! یک توقعاتی جوان ها دارند که این توقعات از باب آن انرژی که در آنها هست، از باب آن قدرتی که در آنها هست، می خواهند همه مسائل یک شبه حل بشود. این طور نیست مسائل. مسائل اشکال دار است، مشکل است الان. الان، هر جای مملکت دست بگذاری آشوبی است. مقدم است بر همه کارها که این آشوب رفع بشود. این آشوب باید با قوای انتظامی، با زمینه قوای ملی - اینها با هم - حل بشود. ما هم که الان یک قوای ملی نظام دیده که نداریم؛ قوای ملی چریکی است. این قوای ملی چریکی الان دارند کار هم می کنند؛ خیلی هم خوب کار می کنند. اینها را باید با قوای انتظامی و ژاندارمری - همه اینها - هم دست بکنیم برای کوبیدن اینهایی که دارند خرابکاری می کنند. آن خرابکارها را کنار بگذاریم و یک قدری آرامش

پیدا بکند مملکت؛ بعد برویم سراغ آن مسائل بعدی.»

نماینده دانشگاهیان که بر مواضع قبلیش پافشاری کرد، گفت: «حاج آقا معذرت می خواهیم، آنچه که مطرح هست افرادی هستند در ارتش...»

امام برای بار سوم سخنان او را قطع و بیان کردند: «سازمان هست، سازمان درست می شود. سازمان ارتش آن وقتی که بوده است، [پیوسته] «شاهنشاه» «شاهنشاه» می کرد. این تمام شد. دیگر کلمه «شاهنشاه» رفت! وقتی کلمه «شاهنشاه» رفت، دیگر مسئله نیست که حالا صبح تا شب «شاهنشاه» بخواند، تمام شد این معنا. این مسئله از کله سربازها هم بیرون می رود. این مسائل یک قدری مهلت لازم دارد. یک قدری باید با تأنی انجام بگیرد. نمی شود یک مسئله ای که انقلابی است ما بگوییم فوراً انقلاب جلو برود، خراب کند و جلو برود؛ چنانچه شد و بحمدالله انقلاب ایران بهترین انقلابهایی بود که در دنیا واقع شد؛ یعنی ضایعات کم [داشت]. و آن چیزی که ما بردیم، رژیم شاهنشاهی ۲۵۰۰ ساله یا بیشتر را از بین بردید. دست آنها را هم از آن کوتاه کردید؛ دست همه اجانب را کوتاه کردید از مملکت تان. این آن چیزی است که بردید. ضایعه ای که دادید، البته یک هزار نفری هم ما کشته دادیم. در سایر انقلابات این قدر کشته می دادند، خرابی می شد. ما نباید توقع داشته باشیم که یک انقلابی بشود و آرام باشد و ... ما باید اسم این را «انقلاب سفید» بگذاریم، نه انقلاب شاهنشاهی را. این انقلاب واقعا «سفید» این انقلاب ملی ایران بود که با یک ۲۴ ساعت یک شاهنشاهی را از بین برد و تمام را به هم ریخت. اما حالا به هم ریخته است این. به هم ریختگی را بخواهید منسجمش کنید وقت لازم دارد. حالا به ما قول داده اند در همین هفته راجع به ارتش تنظیمش درست بشود. و چیزهای دیگر هم ان شاءالله کم کم امیدواریم درست بشود. خداوند همه تان را حفظ کند؛ موفق باشید.»

منابع:

صحیفه امام جلد ۵ ص ۳۹۲

صحیفه امام جلد ۶ صفحه ۱۵۱ تا ۱۵۷

صحیفه امام جلد ۷ ص ۲۱، ۲۲، ۹۱ تا ۹۵